

Jaarstukken 2016

INHOUDSOPGAVE

A. BESTUURSVERSLAG	3
1. Voorwoord	4
2. Verslag Raad van Toezicht Stichting Openbaar Onderwijs Present	5
3. Organisatie	7
4. Strategisch Beleid.....	9
5. Onderwijs, zorg en kwaliteit	11
6. Personeel en organisatie	17
7. Materiele zaken (huisvesting, financiën en middelen).....	21
8. Financiën en beheer.....	23
9. Jaarrekening 2016	25
10. Continuïteitsparagraaf	28
B. JAARREKENING.....	31
C. OVERIGE GEGEVENS.....	51
Bestemming van het exploitatieresultaat.....	52
Ondertekende bestuursleden.....	52
Ondertekende leden van de Raad van Toezicht	52

A. BESTUURSVERSLAG

1. Voorwoord

Met enige trots presenteer ik de lezer het jaarverslag en de jaarrekening van Stichting Present over het kalenderjaar 2016. We beschrijven in dit jaarverslag in algemene zin de ontwikkelingen van onze stichting; u als lezer zult al lezend en bladerend merken dat het binnen Stichting Present en op de scholen gewoon erg goed gaat. Onze doelen worden behaald, de tevredenheid van ouders, leerlingen en leerkrachten is blijvend hoger dan gemiddeld en onze financiële resultaten zijn ook zoals we deze hebben voorzien in de begroting.

Dit jaarverslag is de afsluiting van een samenhangend en op elkaar afgestemd traject. Er is een strategisch beleidsplan vastgesteld, er zijn financiële uitgangspunten geformuleerd en elke school heeft een schoolplan vastgesteld. Op basis van deze uitgangspunten hebben we de jaarplannen geformuleerd, zowel voor de hele stichting als ook voor de scholen. Vervolgens is een begroting en een formatieplan vastgesteld. Daarna zijn we de uitvoering ingegaan en hebben we een jaar lang enthousiast gewerkt. Terugkijkend op het afgelopen jaar hebben we ons gerealiseerd dat we een prachtig 2016 hebben meegemaakt met elkaar. Dit jaarverslag is de schriftelijke verwerking van het afgelopen jaar.

Ook in 2016 heeft Present zich weer ingezet voor de taak waarvoor zij zich gesteld ziet, namelijk goed onderwijs voor alle kinderen. Naast de basisvaardigheden zoals rekenen, taal en lezen is in 2016 veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van 21ste century skills. Ook de komende jaren zullen wij ons richten op het verder ontwikkelen van deze vaardigheden die kinderen nu en in de toekomst steeds meer nodig hebben.

Zoals vermeld treft u bijgaand het jaarverslag 2016 van Stichting Present aan. Door de medewerkers van het stafbureau is veel zorg besteed aan de inhoud en de vormgeving. Met dit verslag willen we ons verantwoorden richting het ministerie van OCW, de gemeenten waar onze scholen staan en alle ouders van de kinderen die onze scholen bezoeken. Natuurlijk is het verslag ook bedoeld voor iedereen die belangstelling heeft voor onze organisatie.

Grootebroek, april 2017

Ruurd Bijlsma

Voorzitter College van Bestuur

2. Verslag Raad van Toezicht Stichting Openbaar Onderwijs Present

College van Bestuur en staf

Het College van Bestuur wordt gevormd door één persoon. Deze bestuurder is aangetreden per 1 augustus 2013 en heeft de eindverantwoording over alle portefeuilles. Hij wordt ondersteund door een staf van drie medewerkers.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het College van Bestuur vanuit de doelstellingen van de Stichting zoals vermeld in de statuten.

Op 31 december 2016 bestond de Raad van Toezicht:

Johanna Hendriks	Voorzitter / personeel / onderwijs
Bernadette Nouwen	Vicevoorzitter / onderwijs / personeel
Marcel Fortuin	Financiën / juridische zaken
Willem de Groot	Huisvesting / financiën
Gerrit Valk	Huisvesting/juridische zaken

Daar de Raad van Toezicht als geheel is aangetreden is een gefaseerd rooster van aftreden opgesteld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht is uitgegaan van bekwaamheid en algemeen bestuurlijke kwaliteiten, onafhankelijkheid, affiniteit met de doelstelling en grondslag van de stichting en bovendien een spreiding van deskundigheden, vaardigheden en achtergronden.

Functioneren Raad van Toezicht

De toezichtfunctie oefent de Raad van Toezicht gezamenlijk uit met anderen. Ook de inspectie en de GMR hebben een toezichthoudende taak. In het najaar van 2016 heeft de remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht vanuit haar werkgeversrol een voortgangsgesprek gevoerd met de voorzitter van het College van Bestuur.

In het verslagjaar hebben een paar leden van de Raad van Toezicht en de voorzitter van het College van Bestuur congressen en ledenvergaderingen bijgewoond van de Vereniging van Toezichthouders in het Onderwijs (VTOI).

Honorering Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft bij zijn aantreden besloten dat de honorering van de leden zal geschieden op basis van de vrijwilligersvergoeding. In verband met de vergrote verantwoordelijkheden en verhoogde aansprakelijkheid is door de Raad van Toezicht besloten de vergoeding met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 te verhogen en geldt derhalve ook voor het verslagjaar 2016. Voor de voorzitter van de Raad geldt anderhalf maal deze vergoeding. Concreet betekent dit dat de leden per jaar € 3000 ontvangen en de voorzitter € 4500. Dit is exclusief BTW en inclusief een vast bedrag voor reiskosten.

Activiteiten Raad van Toezicht

De Raad heeft in het verslagjaar vijf keer vergaderd en de gebruikelijke thema's – kwaliteit onderwijs en leerlingen, huisvesting, personeel en financiën - zijn aan de orde geweest. Tevens heeft de Raad van Toezicht zich gebogen over het toekomstig dienstverband van het CvB. Overige geagendeerde onderwerpen zijn visievorming - instandhouding scholen –

jaarverslag 2015, kwaliteitszorg en kwaliteitsrapportage – begroting 2017 – BFP 2016-2017 en toezichtkader inspectie.

Instandhoudingsnotitie

Jaarlijks wordt een notitie opgesteld, waarin wordt bijgehouden hoe de ontwikkelingen verlopen bij Stichting Present.

Strategisch beleidsplan

Dit document is tijdens het verslagjaar aangeboden aan de Raad van Toezicht en eind 2016 goedgekeurd.

Kwaliteitsrapportages.

Drie keer per schooljaar stelt het College van Bestuur een kwaliteitsrapportage op en biedt deze ter informatie aan, aan de Raad van Toezicht.

Jaarverslag en jaarrekening

Genoemde stukken zijn ter goedkeuring aangeboden aan de Raad van Toezicht.

Huisvesting

In het verslagjaar zijn de ontwikkelingen van de nieuwbouw van de Brede School Enkhuizen hervat. Bovendien is een principebesluit genomen tot vorming van een nieuwe dorpsschool in Westwoud. Het bestuur van deze nieuwe school wordt gevormd door Present en SKO De Streek.

Begroting

De begroting voor 2017 is opgesteld en goedgekeurd in 2016. De begroting 2017 omvat beleidsuitgangspunten met toelichting, overzichten en een meerjarenprognose.

Bedrijfsvoering

De financiële positie van Stichting Present is gezond en in vergelijking met vergelijkbare onderwijsorganisaties bovengemiddeld goed. De risico's zijn in kaart gebracht en er zijn geen noemenswaardige bijzonderheden geconstateerd. Al met al heeft Stichting Present een stevige financiële uitgangspositie voor de komende jaren.

Jaarplanning

De Raad van Toezicht hanteert een bestuurlijke kalender. Deze planning is vastgesteld in 2016. Hierbij wordt per onderwerp aangegeven wanneer moet worden geagendeerd. In deze kalender wordt verwezen naar artikelen uit de statuten (S) en het bestuursreglement (B). Deel 1 bevat onderwerpen die (vooralsnog) niet zijn ingepast in de jaarkalender 2016-2017 en in deel 2 zijn de onderwerpen ingedeeld volgens de vastgestelde data Raad van Toezicht / College van Bestuur voor het schooljaar 2016-2017. Lopende zaken, geagendeerd en besproken in 2016 worden gecontinueerd in het nieuwe kalenderjaar.

3. Organisatie

Present is een zelfstandige stichting en bestaat sinds 1 januari 2000. Onder Present vallen 9 basisscholen, die lesgeven op 13 locaties, in de gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Stede Broec en Medemblik.

Volgens onze statuten heeft de stichting als doel het bevorderen en doen verzorgen van openbaar basisonderwijs in de regio West-Friesland Oost.

De organisatie van Present ziet er als volgt uit:

Raad van Toezicht

De raad van toezicht (RvT) houdt toezicht op het functioneren van de bestuurder. De RvT is werkgever van de bestuurder. De raad geeft invulling aan haar rol als toezichthouder door de goedkeuring van stukken als de begroting, het jaarverslag en het strategisch beleid en ziet toe op de rechtmatige verwerving en de rechtmatige en doelmatige bestemming en aanwending van de financiële middelen.

De raad van toezicht is in 2016 gewijzigd. De heer Op de Weegh is gestopt met zijn werkzaamheden als lid van de RvT. Vanaf 1 maart 2016 heeft de heer G. Valk zitting in de raad. Per 31-12-2016 bestaat de raad van toezicht uit de volgende leden:

Mevr. J. Hendriks	voorzitter
Dhr. M. Fortuin	lid
Dhr. W. de Groot	lid
Mevr. B. Nouwen	lid, vicevoorzitter
De heer G. Valk	lid

College van Bestuur

Het eenhoofdige college van bestuur (CvB) is bevoegd gezag van stichting Present. In de praktijk betekent dit dat het CvB als bestuurder alle portefeuilles beheert en verantwoordelijk is voor het beleid van de stichting. De CvB legt verantwoording af aan de RvT.

Het college van bestuur bestaat uit:

Dhr. R. Bijlsma	Voorzitter
-----------------	------------

Directeuren

De directeuren van de scholen zijn belast met de algehele leiding van de school en geven direct leiding aan de medewerkers. Eenmaal per 4 weken is er een directiebestuur onder leiding van het college van bestuur als technisch voorzitter. Het directiebestuur is het overleg van, voor en door de directeuren. De directeuren zijn actief betrokken bij de voorbereiding van het bovenschoolse beleid. De directeuren leggen verantwoording af aan het college van bestuur.

De volgende directeuren zijn op 31 december 2016 werkzaam op de volgende scholen:

Naam	School	Naam	School
C. van Roosmalen	Dijkwerkers	P. van der Neut	Tweemaster
C. van Roosmalen	Piramide	W. Blok	't Vierspan
W. Klaassen	Skitteljacht	W. Dam	Het Driespan
I. van Heezen	Padland	T. Velkers	Klim Op
I. van Heezen	Roelof van Wienesse /Jan Luyken		

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)

Elke school kent een medezeggenschapsraad (MR) waarin personeel en ouders evenredig zijn vertegenwoordigd. Aan de orde komen school specifieke zaken. Voor zaken die de gehele organisatie betreffen is er de GMR. De GMR is de overkoepeling van alle medezeggenschapsraden van de openbare scholen bij Present. De raad bestaat uit een oudervertegenwoordiging en een personeelsvertegenwoordiging. De negen scholen zijn verdeeld in 4 kiesdistricten. Ieder kiesdistrict wordt vertegenwoordigd door een ouder en een personeelslid.

Afhankelijk van het voorstel dat door het bestuur wordt ingebracht, heeft de GMR adviesbevoegdheid of instemmingsrecht. De GMR heeft in 2016 5 maal vergaderd.

De samenstelling van de GMR ziet er per 31 december 2016 als volgt uit:

Naam	Functie	Geleding
Mevr. E. Tang	Voorzitter	oudergeleding
Mevr. M. de Jong	Secretaris	personeelsgeleding
Dhr. K. van Langen	Lid	personeelsgeleding
Vacature		personeelsgeleding
Vacature		personeelsgeleding
Dhr. E. Houwen	Lid	oudergeleding
Dhr. J. Gijsberts	Lid	oudergeleding
Mevr. E. Bosma	Lid	oudergeleding

Begin 2017 zullen er weer reguliere verkiezingen worden gehouden, omdat de reguliere zittingsperiode van enkele leden afloopt. Verwacht wordt dat dan alle vacatures weer worden ingevuld.

Bestuursbureau

Het bestuursbureau adviseert en ondersteunt het College van Bestuur en de directeurs van de scholen op het gebied van personeel, financiën en huisvesting.

Het bestuursbureau is gevestigd aan De Middend 104-108 in Grootebroek. Op het bestuursbureau van Present zijn 2 twee stafmedewerksters en een administratief medewerkster werkzaam.

De financiële- en de salarisadministratie wordt uitgevoerd door het Administratiekantoor OOG Onderwijs en Jeugd te Amsterdam.

4. Strategisch Beleid

In 2014 is het strategisch beleidsplan 2014-2018 van Present “*met passie de toekomst in*” vastgesteld.

Missie

Present: met passie de toekomst in

Drie aspecten komen hierin aan het licht:

1. **Stichting Present.** Een unieke stichting met een unieke historie, met unieke mensen die werken op unieke scholen. Maar ook een stichting waar er ongeveer 1000 vergelijkbare van in Nederland zijn, die onderling grote overeenkomsten vertonen. We willen benadrukken dat de stichting zich in de komende jaren meer gaat profileren, juist samen en naast de in hoge mate zelfstandig functionerende scholen. We werken toe naar meer uniformiteit waar het kan en beter werkt om de zelfstandigheid van de scholen te bevorderen en toekomstbestendig te maken.
2. **Passie.** Onderwijs op een Present-school kan niet zonder passie, zonder betrokkenheid bij kinderen, zonder een goede teamsfeer, zonder een positieve instelling, zonder een bewuste keus om met mensen om te gaan (kinderen, collega's én ouders) en ook niet zonder een gevoel van trots. Al deze aspecten zijn van fundamenteel belang om te kunnen werken binnen onze stichting. Daarin leggen we de lat hoog: onze medewerkers hebben met passie voor het vak gekozen en we zorgen er met elkaar voor dat die passie als rode draad door de loopbaan van onze medewerkers heen blijft lopen.
3. **Toekomst.** We ontwikkelen kinderen voor een toekomstige plek in passend vervolgonderwijs, we zijn in partnerschap met ouders bezig om een nieuwe generatie wereldburgers op te leiden, we voelen ons verantwoordelijk voor een toekomst waarin de kernwaarden van het openbaar onderwijs (iedereen mag er zijn, iedereen is welkom) voluit aan bod mogen komen én we willen graag een attitude bijbrengen voor een verantwoordelijke omgang met onze wereld die ons allemaal zal overleven. En daarom zijn we resultaat- en opbrengstgericht, want we willen bij onszelf en onze leerlingen “eruit halen wat erin zit”.

Visie

Bovenstaande missie wordt, mede op basis van de eigen historie van Present en op basis van de verbondenheid met het openbaar onderwijs als grote onderwijsrichting in Nederland concreter gemaakt in de beschrijving van onze zes kernwaarden. Deze zijn:

- a. **Lef.** Binnen Present durven we onze professionals ruimte te geven. Initiatief en ondernemerschap wordt gestimuleerd, creativiteit en ontwikkeling juichen we toe en daar is binnen onze stichting en op onze scholen alle ruimte voor.
- b. **Open:** Elke leerling is welkom op een Present-school en iedere bevoegde leerkracht mag op een Present-school lesgeven. We scholen ons voortdurend en participeren daarnaast in een regionaal netwerk waarin we met elkaar zorg dragen voor goed onderwijs. We zijn ook eerlijk: we doen ons uiterste best, maar een Present-school is niet voor elk kind de beste plek om onderwijs te ontvangen. We participeren in een Passend Onderwijs verband; ook binnen de gemeentelijke context zijn we actief en we zoeken naar de meest ideale vormen van samenwerking waardoor we nog beter met onze leerlingen om kunnen gaan.
- c. **Samen.** We benutten de kracht van samen, juist omdat we in teams op scholen werken en onze leerlingen willen voorbereiden op een toekomst buiten de school. We zijn een

onderwijsinstelling en dragen zorg voor goed onderwijs, maar we zijn ook een goede werkgever voor onze medewerkers. Tenslotte zien we onze ouders als onze educatieve partners en willen we samen met hen zorg dragen voor een optimale ontwikkeling van onze leerlingen die hun kinderen zijn.

- d. **Dynamisch.** Onderwijs is een dynamische werkomgeving, er komen veel ontwikkelingen op ons af. We zijn resultaat- en opbrengstgericht en ons onderwijs wordt langs die maatlat gelegd. Passen ontwikkelingen in dat doel, dan staan we er positief tegenover en bepalen we of dat meerwaarde heeft. Dynamisch is ook “nee” durven zeggen tegen de waan van de dag.
- e. **Divers.** Kinderen mogen verschillend zijn; binnen een Present-school is er ruimte voor diversiteit. We zijn één stichting Present, maar hebben negen unieke scholen die allemaal hun eigen pedagogische en/of didactische visie ontwikkeld hebben en nog sterker zullen uitstralen in de eigen omgeving. Ook: we zijn allemaal bevoegde leerkrachten of goed geschoolde IB-ers en directeuren, maar doen ons werk op verschillende manieren. De menselijke maat is een belangrijk onderscheidend vermogen: van onze kinderen en van elkaar kunnen we niet alles op dezelfde manier verwachten.
- f. **Veilig.** Veiligheid is een heel belangrijke voorwaarde om je als kind positief te ontwikkelen, maar ook om als leerkracht en medewerker goed te kunnen functioneren. We staan voor een veilig leer- en werkklimaat waarin optimale kansen zijn voor iedereen. Al onze leerlingen en medewerkers ervaren dat veilige klimaat. Een leerling voelt zich “thuis” op school, een leerkracht krijgt alle ruimte om als hoog opgeleide professional zijn of haar eigenheid te laten zien in de klas.

Bestuurlijke thema's

Het strategisch beleidsplan van Present “*met passie de toekomst in*” bevat vier bestuurlijke thema's:

1. De organisatie van Present, waaronder directievoering en krimp
2. Present voor excellent
3. 21st century skills
4. Relatie met ouders als educatieve partners.

In 2018:

- Hebben we een organisatiestructuur, passend bij de visie van Present.
- Behoren de Presentscholen tot de best-presterende basisscholen in Nederland, zowel op het gebied van sociaal welbevinden als op het gebied van de brede ontwikkeling van kinderen en het behalen van resultaten.
- Hebben we op alle scholen een visie op de toepassing van 21 century skills ontwikkeld en hebben deze vertaald naar herkenbare onderwijs- en leeractiviteiten op elke school.
- Is er op alle scholen een succesvol traject afgesloten waarbij leerkrachten en ouders samenwerken rondom de ontwikkeling van kinderen.

5. Onderwijs, zorg en kwaliteit

De inspectie van het Onderwijs kijkt jaarlijks naar de onderwijskwaliteit van de scholen in Nederland. Wanneer de kwaliteit op orde is krijgt een school een basisarrangement. Present scoort al jaren op alle scholen het basisarrangement.

Present kent een hoge ambitie als het gaat om de kwaliteit van onderwijs. We vinden het belangrijk dat we goed onderwijs geven. Het bestuur bewaakt de kwaliteit van het onderwijs. Voor het leerlingvolgsysteem wordt gebruik gemaakt van Parnassys. Tweemaal per jaar, na de citotoets, worden analyses gemaakt van de opbrengsten en worden kwaliteitsgesprekken gevoerd. Als de resultaten daar aanleiding toe geven, wordt een plan van aanpak gemaakt.

In september 2016 heeft het jaarlijkse bestuursgesprek met de inspectie plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek worden de eindresultaten van alle scholen doorgenomen en wordt bepaald welk toezichtarrangement een school krijgt. Voor het schooljaar 2016-2017 is het basisarrangement wederom voor alle scholen van Present verlengd. Vanaf het schooljaar 2015-2016 is het voor alle basisscholen verplicht om in groep 8 een eindtoets af te nemen. Deze eindtoets wordt in april afgenomen. In 2016 heeft de inspectie voor de eerste keer een beoordeling gedaan op basis van deze eindtoets. Drie van de negen scholen scoren hierin voldoende. Uit een analyse die samen met de schoolleiders is gedaan, is gebleken dat er te weinig aandacht aan de nieuwe eindtoets is gegeven. Dat heeft vooral te maken met het gegeven dat de schoolkeuzeprocedure dan al afgerond. Op 1 maart moeten alle leerlingen al geplaatst zijn op het voortgezet onderwijs. Volgend jaar zal er meer en serieuzere aandacht worden gegeven aan de afname van de eindtoets.

Maar niet alleen resultaten zijn belangrijk, het gaat ons om de integrale ontwikkeling van het kind. We geven speciale aandacht aan minder- en beter presterende leerlingen. We blijven ons voortdurend verbeteren en scholen, zodat we nog beter onderwijs gaan geven.

Kwaliteitssysteem Werken Met Kwaliteit

Binnen Present wordt “Werken Met Kwaliteitskaarten” (WMK) gebruikt als kwaliteitsinstrument. Scholen krijgen door middel van jaarlijkse Quickscans inzicht in verschillende terreinen van hun (onderwijs)kwaliteit. De resultaten geven input voor het nieuwe schooljaarplan. De af te nemen QuickScans zijn vastgelegd in een vierjaren planning. Behalve op schoolniveau wordt WMK ook bovenschools gebruikt om de kwaliteit te monitoren.

In 2016 is de enquête sociale veiligheid onder de ouders uitgevoerd. De uitslag van deze enquête heeft laten zien dat over de hele linie de ouders de sociale veiligheid op de scholen boven het landelijke gemiddelde beoordelen.

Nieuwkomersklas

Elk jaar komen er kinderen op West-Friese basisscholen die in de eerste jaren van hun leven in een ander land zijn opgegroeid. Sommigen gaan in Nederland zelfs voor het eerst naar school. Zij moeten in korte tijd heel veel leren. Over hun nieuwe land met een andere cultuur, andere omgangsvormen, een andere taal. Om deze kinderen zich zo snel mogelijk thuis te laten voelen en hun achterstand te verkleinen zijn er nieuwkomersklassen. Voor een goede start en opleiding is het beheersen van het Nederlands van groot belang. In deze regio is een nieuwkomersklas gehuisvest in de SBO school 't Palet. Omdat deze leerlingen niet ingeschreven kunnen zijn bij een SBO school is besloten om deze kinderen met ingang van 1 augustus 2016 in te schrijven bij 't Vierspan. Zij krijgen dan les op een dislocatie. De extra

rijks gelden die Present krijgt voor deze leerlingen worden ingezet in de nieuwkomersklas. Op 1 oktober namen 27 leerlingen deel aan de nieuwkomersklas.

21-eeuwse vaardigheden

Present is bezig een visie te ontwikkelen op de 21-eeuwse vaardigheden. De ontwikkeling van andere vormen van leren en ontwikkelen, samengevoegd in “21-eeuwse vaardigheden” wordt gezien als een uitstekend middel om onze leerlingen voor te bereiden op een plek in het vervolgonderwijs. Bovendien zijn de 21-eeuwse vaardigheden een doel: op basis van deze vaardigheden zullen onze leerlingen worden gevormd tot mensen die toegerust zijn om deel te nemen aan de maatschappij die zich nu aan het vormen is.

Voor de directeuren is een tweedaagse georganiseerd aan de hand van de 21-eeuwse vaardigheden in een zgn. leiderschapsatelier. Elke directeur heeft in het kader van deze herregistratie een certificaat ontvangen.

Present heeft besloten om vanaf 2016 een aantal jaren extra gelden te reserveren voor projecten. Deze projecten zijn een extra impuls voor de verhoging van de kwaliteit van het onderwijs, meer specifiek gericht op herkenbare onderwijs- en leeractiviteiten op basis van de 21-eeuwse vaardigheden. In 2016 is voor ongeveer € 300.000,00 aan projectaanvragen voor het schooljaar 2016/2017 toegekend.

Ontwikkelingen op de scholen

Op Het Driespan is twee jaar geleden besloten tot deelname aan het project TPO (Tweetalig primair onderwijs) op de locatie Klaverweid. Op de locatie Flosbeugel is gekozen voor VVTO (vroeg vreemde talenonderwijs). Inmiddels wordt op de locatie Klaverweid in de groepen 1-2 en 3 voor 40% van de tijd les in het Engels gegeven. Volgend jaar groeit dit door naar groep 4 enz. Dit blijkt een enorm succes ten opzichte van onderwijsinhoud, werkplezier, eigenaarschap en instroomcijfers.

Daarnaast is ingezet op de invoering van IPC. Het International Primary Curriculum. Een internationaal georiënteerde, thematische werkwijze rondom de zaakvakken en creatieve vakken (indien gewenst in later stadium uit te breiden richting taalonderdelen en rekenen). Het IPC sluit goed aan bij het TPO. Hierbij is vooral winst te zien in de actieve leerhouding van kinderen.

Nadat het team van De Klim-Op eerder met succes de focus op het verbeteren van de opbrengsten van het leesonderwijs heeft gelegd, werd in de loop van de tijd steeds duidelijker dat de onderwijskundige visie van de Klim Op zou gaan leiden tot een verandering in de onderwijsaanpak. De Klim Op stelde zich de volgende vraag: hoe koppelen we onderwijsdoelen aan onderzoekend en ondernemend leren, waarin rekening wordt gehouden met talenten van leerlingen? In het schooljaar 2015-2016 is gestart met Klim-Op Ateliers, waarbij kinderen ondernemend en ontdekkend leren op basis van eigen ideeën en talenten, begeleid en gefaciliteerd door de leerkrachten.

De Klim-Op werkt in het schooljaar 2016-2017 verder aan deze brede talentontwikkeling. Gestart is met het innovatie project TOOLS21. Het team werkt hierbij samen met twee organisaties: Bazal en SkillsFactory,. In het project TOOLS21 werkt elk teamlid aan de

persoonlijke ontwikkeling van kennis, vaardigheden en attitude in relatie tot talentgericht onderwijs, waarin de onderzoekende en ondernemende houding van kinderen centraal staat, in combinatie met 21-eeuwse vaardigheden. Om talenten van kinderen te ontwikkelen vanuit deze 21-eeuwse vaardigheden zijn specifieke leerkrachtvaardigheden nodig en een veranderde onderwijsaanpak. Centraal hierbij staat toenemend eigenaarschap in het leren van de leerlingen en de regie hierop van de leerkrachten. Het gaat bij dit onderwijs om loslaten, vertrouwen hebben en kinderen de ruimte te geven en hen eigenaarschap toe te kennen. Het leren wordt voor hen meer zichtbaar gemaakt. De kinderen werken dit schooljaar aan de vraag: 'Wat ben ik aan het leren?' en later 'Hoe sta ik er voor' en 'Wat is mijn volgende stap?'.

Gedurende het kalenderjaar 2016 is de beslissing gevallen om de dislocatie van 't Padland - obs Hemschool - definitief te sluiten. Deze beslissing is genomen in overleg met directie, team en de medezeggenschapsraad om te voorkomen dat de leegloop nog erger zou worden. Een beslissing die veel emoties te weeg heeft gebracht, maar ook veel dankbaarheid voor en mooie herinneringen aan alles wat is bereikt.

Op het gebied van onderwijs is op 't Padland geïnvesteerd om de methodes en methodieken te verbeteren en te vernieuwen. De gezamenlijk gehouden avond over onderwijs 2032 heeft geresulteerd in zeer interessante discussie over waar 't Padland met zijn onderwijs naar toe wil en heeft daadwerkelijk geleid tot de inzet van Snappet tablets van groep 4 t/m groep 8.

Met betrekking tot de zorg voor leerlingen van 't Padland wordt er in en buiten de groep zeer veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van ieder kind; steeds vanuit positieve feedback, zien en gezien worden. De sociale kant - iedere leerling is onderdeel van een groep(je) - gecombineerd met de kracht, sterke kanten en inzet van leerlingen, leveren voor iedere leerling veel positieve reacties en derhalve veel groeimomenten op.

De samenwerking tussen de locaties Roelof van Wienesse en Jan Luykenschool was al langer 'informeel', dus de geformaliseerde samenvoeging heeft nauwelijks enige verandering of beroering teweeg gebracht.

Voor beide locaties geldt een enorme wil tot verbetering en vernieuwing waarbij de rol van de leerling centraal staat. De inzet van Snappet tablets is een eerste aanzet om leerlingen nog makkelijker te volgen en leerstof op maat aan te bieden. De gezamenlijke scholing 7 Habits - the leader in me - is een intensieve scholing, waarbij het gaat om de ontwikkeling van persoonlijke effectiviteit. Het eerste jaar scholing aan het team; hierna zal het geleerde in de praktijk worden gebracht in de school.

Zeer belangrijk vinden wij de samenwerking met de in pandige peuterscholen. Door te werken met maatjes groepen, door samen te scholen en door leerlingen samen te laten werken en samen te laten spelen wordt de doorgaande lijn nog meer gewaarborgd.

Inmiddels zijn alle groepen op 't Vierspan, locatie Wendel voorzien van chromebooks. De chromebooks sluiten heel goed aan het onderwijs. In 2016 is uit de grote beschikbare software aan onderwijsprogramma's een educatief onderzoek gestart welke programma's het beste aansluiten bij onze visie op onderwijs. Ook is een start gemaakt met de invoering van chromebooks op de locatie Woud.

Basisschool 't Skitteljacht is in 2015 gestart met het thema “hoogbegaafdheid”. Vanaf het schooljaar 2016/2017 is de school begonnen met een interne plusvoorziening. Hiermee wordt aangesloten op de gestructureerde aanpak die op hoogbegaafdheid gebied al binnen de school aanwezig is.

Op De Piramide is men druk met het vak Engels. In februari was er een stagiaire uit Sheffield op school. Zij heeft met de leerlingen een voorstelling rond het thema circus gegeven. Verder hebben er twee leerkrachten deelgenomen aan een uitwisseling naar Engeland. Zij kwamen terug vol enthousiaste verhalen over Engeland en het onderwijssysteem daar. In Engeland wordt er veel meer thematisch gewerkt dan op de Piramide. Verder hebben 45 leerlingen meegedaan aan het Anglia-examen. Na een studiemiddag vol workshops te hebben gevolgd en te hebben gegeven op de RSG Enkhuizen, is besloten dat de Piramide komende jaren scholing op het gebied van Engels willen volgen, zodat zij een VVTO-school kunnen worden. Deze ambitie geeft leerkrachten, leerlingen en ouders veel energie.

Binnen De Dijkwerkers is men druk bezig om verder vorm te geven aan de schoolwinkel. Alle leerlingen hebben dit jaar sollicitatiebrieven geschreven en er zijn sollicitaties gevoerd. Ook is er een nieuwe functie bijgekomen, namelijk die van boekhouder. Zij hebben een workshop boekhouden gehad van onze administratieve kracht. Verder heeft de ondernemersraad als opdracht gekregen om de samenwerking te zoeken met lokale ondernemers.

Binnen het team is men bezig met het verder vormgeven van een lerende organisatie. Iedere leerkracht is bezig om zich te verdiepen in een bepaald onderwerp en dat te delen met de rest van het team. Zo zijn wij aan de slag gegaan met bepaalde technieken uit ‘Teach like a champion’ en heeft een leerkracht de pittige plus torens geïntroduceerd en geïmplementeerd.

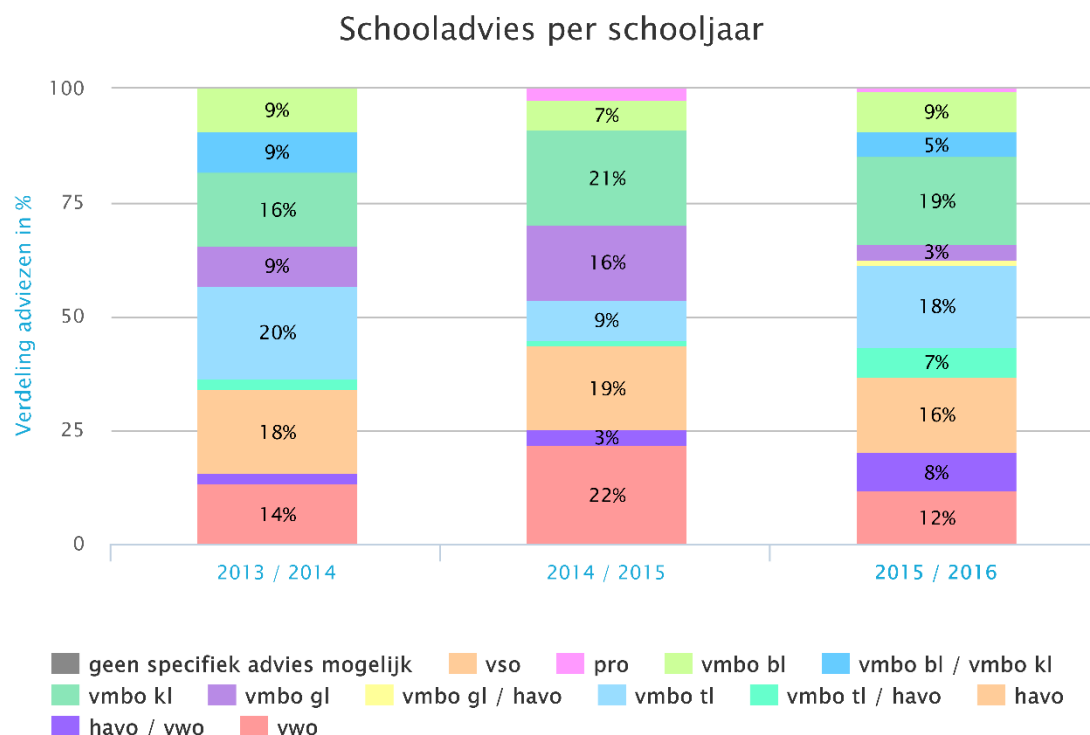

De Tweemaster in Enkhuizen is in 2016 gestart met de voorbereiding van het IKC Binnenstad Enkhuizen. In samenwerking met beide andere participanten (Berend Botje en CBS Het Mozaïek, locatie Spaans Leger) is er nagedacht over de visie op de samenwerking en onderwijs en over de organisatie van de samenwerking. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een functioneel programma van eisen, waarmee aan de architect de opdracht is gegeven om er een gebouw omheen te ontwerpen. Naast dit inhoudelijke overleg is er een kennismakingsmoment met alle teamleden geweest.

Op schoolniveau is een start gemaakt met de visie en ontwikkeling op gepersonaliseerd onderwijs. In deze visie op onderwijs gaan we het onderwijs zodanig inrichten dat het uitgaat van de individuele ontwikkeling van de leerling. Hiervoor is gekozen met het oog op de verregaande samenwerking binnen het IKC.

Uitstroomgegevens

In 2016 zijn 275 leerlingen van groep 8 van onze basisscholen uitgestroomd naar het voortgezet onderwijs. Onderstaand een tabel van de uitstroomgegevens van de leerlingen van de scholen van Present. Streefdoel per school en stichting breed is dat 65% van de leerlingen ten minste uitstroomt naar VMBO-tl of hoger. Het afgelopen schooljaar voldeden we als stichting aan deze doelstelling. Ruim 66% van de leerlingen die zijn uitgestroomd heeft een verwijzing naar het VMBO-t of hoger. In 2015 was dat 69%

Ontwikkeling aantal leerlingen

Per 1 oktober 2016 kregen 1710 leerlingen les op onze scholen. Het jaar daarvoor waren dat er nog 1759. Dat is een terugloop van 2,8%.

Present heeft te maken met een teruggang van het aantal leerlingen. Op grond van demografische gegevens zal het aantal leerlingen naar verwachting de komende jaren nog verder dalen.

De verdeling van de leerlingen over de scholen:

Leerling telling op 1 oktober per school

Scholen	1-10-2016	1-10-2015
De Piramide	102	110
't Skitteljacht	217	236
Het Driespan	394	365
De Tweemaster	164	168
't Vierspan	313	271
Klim Op	106	132

't Padland	193	241
Roelof van Wienesse (inclusief Jan Luyken)	165	172
De Dijkwerkers	56	64
Totaal	1710	1759

Klachtenregeling en vertrouwenspersoon

Een school is een omgeving waar mensen intensief met elkaar te maken hebben, in allerlei situaties en op verschillende niveaus. Het open communiceren met ouders en andere betrokkenen dient een voortdurend aandachtspunt te zijn. Maar soms is het meningsverschil zo vast dat iemand een klacht indient. Evenals als in 2015 zijn er in 2016 wederom geen klachten ingediend bij de landelijke geschillencommissie. De externe vertrouwenspersoon heeft dit jaar eenmaal deelgenomen aan het directieberaad.

6. Personeel en organisatie

Present is een professionele onderwijsorganisatie die gericht is op het realiseren van een hoge onderwijskwaliteit. De leerkrachten vormen daarbij de belangrijkste schakel. Present wil dan ook een goede werkgever zijn, waarbij mensen graag werken.

Op 31 december 2016 waren er 151 werknemers in vaste dienst. Dit aantal is exclusief personeel dat is aangesteld in tijdelijke dienst en exclusief personeel dat op die datum via een payroll-constructie op de scholen werkzaam was.

21% van het bestand bestaat uit full-timers en 79% uit parttimers.

Van de 151 medewerkers zijn er 20 mannen en 131 vrouwen.

Overzicht personeelsleden

Categorie	31 december 2016	
	In personen	In fte's
Directie	8	7,9
Onderwijzend personeel	130	91,3
Administratief personeel	13	6,1
	151	105,3

In 2016 zijn er 7 medewerkers uit dienst gegaan.

Reden van vertrek

FPU/pensioen	5
Andere reden	2

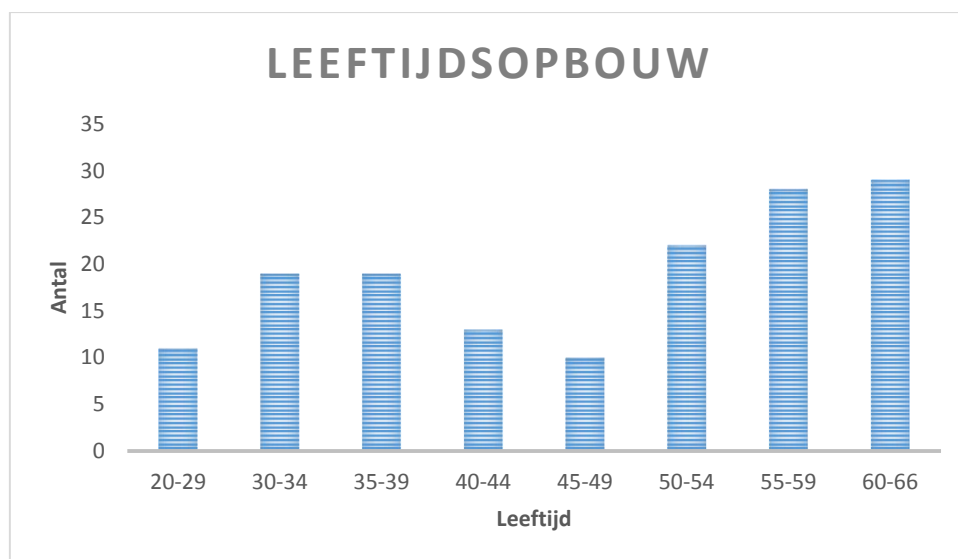
Het leerlingenaantal op 1 oktober van een jaar vormt de basis voor de bekostiging. De daling van het aantal leerlingen laat dus ook een daling van de rijksvergoeding zien. Om de organisatie financieel gezond te houden, moeten rijksvergoeding en kosten voor personeel in balans zijn. In het meerjarenbestuursformatieplan wordt de personele ontwikkeling opgenomen.

De inzet via de vervangingspool en de inzet via een payroll constructie zorgen voor de flexibele schil. Per 31 december 2016 werd 2,7 fte op de scholen ingezet via de payroll constructie en 1,2 fte via een tijdelijke uitbreiding

Omdat het zoeken naar invallers voor de scholen steeds lastiger wordt, heeft Present een vijftal medewerkers die zijn geplaatst in een vervangerspool. Het was de bedoeling om deze medewerkers voor vervanging op onze scholen in te zetten. Gedurende het schooljaar 2016/2017 zijn deze medewerkers in tijdelijke formatie benoemd, zodat zij niet beschikbaar zijn voor invalwerk. Om de scholen toch te kunnen ontlasten is met ingang van 1 mei 2016 gestart met de invalpool via Driessen HRM. In deze vervangerspool werkt Present samen met nog 7 andere schoolbesturen in Westfriesland. In 2017 zal de inzet door Driessen HRM worden geëvalueerd.

Opbouw personeelsbestand

De verdeling van het aantal personeelsleden over de leeftijdscategorieën levert het volgende beeld op:

Bestuursformatieplan

Het formatiebeleid van Present wordt verwoord in het jaarlijkse bestuursformatieplan. Hierin wordt op bestuursniveau bepaald welke formatie beschikbaar is voor de scholen.

De schoolformatieplannen zijn een afgeleide van het bestuursformatieplan. In het schoolformatieplan bepaalt de school hoe het eigen functiehuis eruit ziet met inachtneming van de notitie functie- en taakdifferentiatie.

Ziekteverzuim

Na jaren onder het landelijk gemiddelde te hebben gezeten is het ziekteverzuimpercentage vanaf 2015 gestegen. Juist op het moment dat Present eigen risicodrager voor het Vervangingsfonds is geworden.

	2015	2014
- Kort Verzuim (0-8 dgn)	0,50%	0,52%
- Kort/middel verzuim (8-43 dgn)	0,76%	0,50%
- Lang/middel verzuim, (43-365 dgn)	5,0%	3,65%
- Langer dan een jaar	1,4%	2,15%

	Ziekteverzuim		Meldingsfrequentie	
	Present	landelijk	Present	landelijk
2014	4,5	6,44%	0,69	1,05
2015	6,83	6,10%	0,81	1,1
2016	7,6	nmb	0,7	nmb

De stijging van het ziekteverzuim heeft in 2016 de nodige aandacht gehad. De meldingsfrequentie ligt heel laag. Dat betekent dat er met name langdurig wordt verzuimd. De situatie van de afwezige zieken is bekend en in overleg met de bedrijfsarts wordt indien nodig hulpverlening op maat ingezet. De verwachting is dat het verzuim in 2017 weer zal dalen

Overigens heeft de bedrijfsarts meegedeeld dat slechts bij één persoon de ziekte werk-gerelateerd is. Bij de overigen is het zuiver een medische oorzaak of een combinatie van privé en werk.

Cursus mindfulness

In het verlengde van het hoge ziekteverzuim is regelmatig gesproken over de werkdruk. Elk werk brengt in meerdere of mindere mate risico's voor de gezondheid met zich mee. In het onderwijs vormt de mentale belastbaarheid (stress) de grootste bedreiging voor het welzijn en de (geestelijke) gezondheid. Er is een laagdrempelige, praktische toepasbare wetenschappelijk bewezen methode om te werken aan een goede mentale gezondheid: mindfulness. Present heeft besloten om aan alle medewerkers gratis een cursus mindfulness aan te bieden. Per medewerker wordt een bedrag beschikbaar gesteld van maximaal bedrag € 250. Na enige tijd zal aan de deelnemers een korte vragenlijst worden uitgedeeld om te evalueren of deze cursus aan de verwachtingen heeft voldaan.

Mobiliteit

In 2016 maakte één leerkracht gebruik van de mobiliteit. Zij wilde binnen Present graag overgeplaatst worden naar een andere school.

Nieuwe gesprekkencyclus

Nieuwe ontwikkelingen binnen het onderwijs en Present hebben er toe geleid dat de traditionele gesprekkencyclus, waar functionering- en beoordelingsgesprekken volgens een bepaalde procedure centraal staan, is vervallen.

Hiervoor in de plaats komen het bekwaamheidsdossier en het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP). Werknemer en werkgever voeren overleg over professionalisering van de werknemer, waarbij het eigenaarschap van het functioneren van de werknemer bij de werknemer ligt. Zij leggen de afspraken vast in het (POP) van de werknemer. De resultaten van de inspanningen worden opgenomen in een bekwaamheidsdossier. Er wordt gewerkt met een digitaal systeem, dat is opgenomen in het WMK.

Schoolleidersregister

Directeuren zijn op grond van de CAO PO verplicht zich aan te melden bij het Schoolleidersregister PO. Vervolgens dienen zij zich voor 1 januari 2018 te registreren. Directeur kunnen geregistreerd worden nadat zij hebben aangetoond dat zij voldoen aan de basiskwalificaties zoals beschreven in de beroepsstandaard voor schoolleiders in het PO. Een aantal directeuren was al geregistreerd. In 2016 hebben de overige 3 directeuren hun EVC traject in het kader van hun registratie tot schoolleider met goed gevolg kunnen afronden. Al onze directeuren zijn nu geregistreerd en voldoen daarmee aan het Present beleid.

Directiewisseling

Met ingang van 1 mei 2016 is voor basisschool De Tweemaster de heer P. van der Neut aangesteld als nieuwe directeur van de Tweemaster.

De directeur van 't Skitteljacht, heeft aangegeven te willen stoppen als schoolleider. Zij keert als leerkracht terug binnen Present. De plaatsvervangend directeur mevrouw M. Miedema neemt voorlopig de honneurs waar.

Nieuwe regeling werving en selectieprocedure directeuren

Vanwege het feit dat de huidige regeling niet meer aansluit bij de huidige werving en selectie van directeuren voor basisscholen is er een nieuwe regeling werving en selectie van

directeuren bij Present opgesteld. Mede als gevolg van de invoering van het Raad van Toezichtmodel was de oude regeling achterhaald en behoefde aanpassing. De nieuwe regeling sluit beter aan bij de huidige praktijk

Scholing

Al enige jaren bestaat er de mogelijkheid om een lerarenbeurs bij het ministerie aan te vragen. De lerarenbeurs maakt deel uit van het convenant “Actieplan Leerkracht Nederland”. Het gaat om scholing ter verkrijging van extra bekwaamheden of kwalificaties. De studiekosten worden vergoed en in meeste gevallen wordt ook de vervanging betaald. In 2016 studeren drie leerkrachten met een lerarenbeurs voor een master. Eén leerkracht doet via de lerarenbeurs de studie bewegingsonderwijs.

Prestatiebox

De regeling Prestatiebox is verlengd tot 2020. Voor de schooljaren 2015-2016 tot en met 2019-2020 ontvangen de schoolbesturen bijzondere bekostiging voor het realiseren van de afspraken ten aanzien van de vier actielijnen uit het bestuursakkoord en in het kader van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

Het nieuwe bestuursakkoord bouwt voort op de ingeslagen weg van kwaliteitsverbetering van de afgelopen jaren, die is ingezet met het Bestuursakkoord PO van januari 2013.

Het akkoord bevat de volgende vier actielijnen:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak van duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkeling.

Het is de bedoeling dat een schoolbestuur de gelden van de prestatiebox inzet om deze actielijnen en de daarbij vastgelegde doelstellingen, passend bij de eigen situatie en op basis van eigen prioriteiten, te realiseren.

In 2016 is € 180.060 ontvangen in de Prestatiebox. Overeenkomstig de doelstellingen van de Prestatiebox zijn de gelden besteed aan cultuureducatie, opbrengstgericht werken, personeelsbeleid, professionalisering personeel, onderwijskwaliteit en ICT.

Nieuwsbrief

In 2016 is de Nieuwsbrief twee maal verschenen. Alle medewerkers worden door middel van deze nieuwsbrief op de hoogte gebracht van ontwikkelingen binnen de stichting.

Kerstborrel

In 2016 is er wederom voor gekozen om het personeel zelf hun kerstpakket te laten samenstellen tijdens een kerstmarkt, die in december in het Zuiderzeemuseum georganiseerd werd. Dit werd gecombineerd met een kerstborrel. Onder het genot van een drankje en een hapje werd er druk geshopt en was er de mogelijkheid collega's van andere scholen te ontmoeten. Omdat het dit jaar al voor de 5^e keer was dat het kerstpakket op deze manier samengesteld kon worden, is een kleine enquête gehouden onder de medewerkers. Een grote meerderheid heeft laten weten nog steeds heel enthousiast te zijn met de combinatie kerstpakket en kerstborrel.

7. Materiele zaken (huisvesting, financiën en middelen)

Huisvesting scholen

Ontwikkeling brede school Enkhuizen

Samen met de gemeente Enkhuizen is Present al geruime tijd bezig met de ontwikkeling van een brede school, waarin naast basisschool De Tweemaster, basisschool het Mozaiek, locatie Spaans Leger en kinderopvangorganisatie Berend Botje zullen participeren. In 2016 is de samenwerkingsovereenkomst getekend. De Raad van de gemeente Enkhuizen heeft in 2016 besloten een krediet beschikbaar te stellen. De eerste voorbereidingen voor de bouw van de Brede School zijn getroffen.

Nieuwe dorpsschool in Westwoud

Na een lange voorbereiding is in juli 2016 formeel het principe-besluit genomen tot de vorming van een nieuwe dorpsschool in Westwoud per 1 augustus 2017. Er wordt een nieuwe stichting gevormd, waarin basisschool De Regenboog zal worden ondergebracht. Het bestuur van de nieuwe school wordt gevormd door Present en SKO de Streek. De leerlingen van de dislocatie van 't Skitteljacht zullen ingeschreven worden op deze nieuwe school.

Intentieverklaring IKC vorming in de gemeente Stede Broec

Door de diverse partijen in de gemeente Stede Broec is een intentieverklaring ondertekend waarbij is besloten om een stuurgroep in te stellen die belast is met de taak onderzoek te doen naar de wijze waarop alle aspecten rondom de vormgeving van voorzieningen voor onderwijs en kinderopvang kunnen worden gerealiseerd.

Onderhoud schoolgebouwen

Present heeft een voorziening groot onderhoud. Hierin wordt jaarlijks de rijksvergoeding voor meerjaarlijks onderhoud gedoteerd. Eind 2015 is aan een extern bedrijf de opdracht verstrekt om een meerjarenonderhoudsplanning voor de periode 2016-2025 voor alle schoolgebouwen op te stellen. Integrale uitvoering van deze meerjarige onderhoudsplanning zou betekenen dat vanaf 2025 een tekort in de voorziening ontstaat. Gelet op de ontwikkelingen die er binnen Present gaande zijn, zoals de nieuwe dorpsschool Westwoud en de discussie rond de IKC vorming, is toch is besloten om voorlopig nog geen extra dotaties in de voorziening te storten. De stand van de voorziening zal de komende jaren goed bewaakt worden en zo nodig zal er actie op worden ondernomen.

Na jaren van voorbereiding heeft op de basisschool het Driespan een renovatie plaatsgevonden. Ondanks veelvuldig overleg heeft de gemeente Enkhuizen na de overdracht van het buitenonderhoud naar de schoolbesturen, geen bijdrage beschikbaar gesteld voor de renovatie. Wel heeft de gemeente gezorgd voor een “warme” overdracht van het buitenonderhoud en heeft hiervoor een budget beschikbaar gesteld van bijna € 177.000,00 voor alle schoolbesturen in Enkhuizen. Deze gezamenlijke schoolbesturen hebben in onderling overleg een verdeling gemaakt. Aan Present is een budget beschikbaar gesteld van ca. € 60.000,00. Dit bedrag is toegevoegd aan het budget voor de renovatie van de school. De school heeft een ware metamorfose ondergaan van zowel de binnen en buitenkant. De hoofdentree is verplaatst naar de voorkant van de school en er zijn nieuwe kozijnen geplaatst.

In de Roelof van Wienesse was al enige tijd sprake van lekkage onder de grond. De gemeente Drechterland heeft een onderzoek laten uitvoeren en geconstateerd is dat er sprake is van een constructiefout. De gemeente heeft de vervanging van de leidingen onder de vloer voor haar rekening genomen.

In 2016 is mede door de renovatie van Het Driespan een bedrag uitgegeven van € 321.783 ten laste van de voorziening onderhoud. Andere uitgevoerde werkzaamheden zijn:

- Vloerbedekking directiekamer Roelof van Wienesse
- Buitenschilderwerk Roelof van Wienesse
- Buitenschilderwerk Jan Luykenschool
- Buitenschilderwerk Klim Op
- Vervangen ventilatormotor zonwering Klim Op
- Doorgang maken 2 lokalen Klim Op
- Vervanging boiler Driespan, locatie Flosbeugel
- Aanbrengen geveltekst Skitteljacht
- Voorbereidingskosten overkapping patio Padland

Middelen

Present hecht aan de autonomie van de scholen en stimuleert dat de directeuren integraal verantwoordelijk zijn. Daarom hebben de scholen zelfbeheer over het grootste deel van zowel de leerling afhankelijke als de gebouw afhankelijke materiële rijksvergoeding. Ook over een groot deel van het budget Personeel en Arbeidsmarktbeleid hebben de scholen zelfbeheer. De scholen zijn budgetverantwoordelijk voor deze uitgaven. Dit zijn niet alleen de jaarlijkse uitgaven, maar betreft ook de meerjaarlijkse investeringen.

8. Financiën en beheer

Financiële positie stichting Present

Present heeft in 2015 de beleidsnotitie “uitgangspunten voor het financiële beleid van Stichting Present” vastgesteld, na een positief advies van de GMR. De Raad van Toezicht heeft het besluit over deze uitgangspunten in februari 2016 goedgekeurd.

In dit document wordt het financiële beleid c.q. worden de financiële spelregels van Stichting Present beschreven.

In de tabel worden de minimale streefwaarden samengevat

	CVO-norm	Streefwaarde Stichting Present	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Solvabiliteit	20% ondergrens	20	66	66
Liquiditeit	0.5 - 1.5	1	6,39	5,93
Rentabiliteit	0% - 5%	0	-2,8	-2,4
Weerstandsvermogen	5%	45%	36	37
Kapitalisatiefactor	35% bovengrens	35%	68	71

Zoals uit de tabel blijkt voldoet Present in meer dan voldoende mate aan de streefwaarden die binnen de sector algemeen geaccepteerd zijn. Vanuit deze sterke financiële positie zal Present middelen vrijmaken om extra te investeren in het onderwijs in de komende jaren.

Intern risico- en beheersingssysteem

In het kader van de interne risicobeheersing is na 2014 in 2016 wederom een risicoscan uitgevoerd. Er is weer gebruik gemaakt van het instrument van de PO-raad. De risicoscan geeft aan dat Stichting Present alle risico's adequaat heeft afgedekt. Het weerstandsvermogen zou kunnen worden verlaagd naar 5% – 10%, de norm van de PO-raad en de inspectie. Er is echter geen enkele aanleiding om over te gaan tot een verlaging van het weerstandsvermogen en we handhaven dit op € 3.000.000.

De stichting heeft een intern risico- en beheersingssysteem. De volgende interne beheersingsmaatregelen zijn getroffen om de risico's af te dekken:

- Op het niveau van het administratiekantoor is functiescheiding aangebracht in het betalingsproces.
- Periodiek stelt de stafmedewerker een overzicht op met tussentijdse cijfers in vergelijking met vorig jaar en de begroting.
- Met het college van bestuur worden de rapportages doorgenomen en daar waar nodig bijgesteld.

Reële risico's blijven:

- De krimp van het aantal leerlingen en dus daling van bekostiging
- De spreiding van het scholenbestand (c.q. de kleine scholen)
- Martkaandeel
- Eigen risico Vervangingsfonds
- Bekostigingsbeleid rijksoverheid

Treasurystatuut

Present beschikt over een aangepast treasurystatuut. Het statuut is aangepast aan de wettelijke kaders, zoals opgenomen in de nieuwe regeling van het ministerie van OCenW van 1 juli 2016. Treasury is het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraanverbonden risico's. In dit treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet en wordt een beschrijving gegeven van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het kader van de treasuryfunctie. Het treasurystatuut heeft tot doel sturing te geven aan de treasuryfunctie en risico's te beperken. Het uitgangspunt van de stichting is dat zij een zodanig financieel beleid en beheer voert, dat haar voortbestaan in financieel opzicht is gewaarborgd. De stichting houdt haar liquide middelen aan op een ING rekening courant en op verschillende spaarrekeningen bij de ING en de ABN-AMRO. Stichting Present belegt geen gelden. De stichting heeft geen aandelen, geen derivaten of wat voor complexe financiële producten dan ook alleen spaarrekeningen. Het rendement op spaarrekeningen in het huidige financiële klimaat is zeer beperkt, het risico ook.

9. Jaarrekening 2016

De jaarrekening over 2016 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaglegging Onderwijs (RJO)

In onderstaande tabel wordt de exploitatierekening 2016 van Stichting Present weergegeven.

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
BATEN			
Rijksbijdrage OCW	9.182.249	8.733.277	9.267.087
Overige baten	206.849	95.685	217.745
Totale Baten	9.389.098	8.828.912	9.484.832
LASTEN			
Personele lasten	7.851.278	7.354.304	7.978.407
Afschrijvingen	247.905	261.044	263.071
Huisvestingslasten	859.316	751.852	822.041
Overige Lasten	708.668	637.212	663.738
Totale lasten	9.667.167	9.004.412	9.727.257
Saldo baten en lasten	-278.069	-175.500	-242.425
Financiële baten	11.322	15.000	16.011
Exploitatiesaldo	-266.747	-160.500	-226.414
Nog beschikbaar voor projecten		-239.500	
SALDO	-266.747	-400.000	

Het boekjaar 2016 is afgesloten met een negatief resultaat van € 266.747. In de begroting was uitgegaan van een tekort van € 400.000, dat in de vorm van projecten aan de school beschikbaar zouden worden gesteld. Bij de begroting van 2016 was al aan projectgelden toegekend een bedrag van € 160.500. Vanaf 1 augustus 2016 is voor 2016 nog aan projectsubsidie een bedrag toegekend van € 118.000. Totaal is aan projecten een bedrag beschikbaar gesteld van € 278.500. Niet alle toegekende gelden zijn al ingezet, aangezien in het bedrag van de overschrijding ook nog een bedrag van € 80.000 is opgenomen voor extra dotatie aan de voorziening jubileum.

Toelichting op de belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting zijn, waarbij alleen de verschillen boven de € 10.000 worden genoemd.

BATEN

Rijksbijdragen OCW: € 449.000 hoger dan geraamd

€ 271.000 hogere rijksvergoeding lumpsum.

De verhoging heeft voor het grootste gedeelte te maken met een structurele loonsverhoging van 3,8% per 1 januari 2016. Het loonruimte akkoord werd eind 2015 bekend en was daarom

nog niet in de begroting 2016 opgenomen. Ook over 2015-2016 is nog een nabetaling ontvangen.

€ 36.000 hogere rijksvergoeding Personeel & Arbeidsmarktbeleid.

Een salarisverhoging werkt ook door in deze component rijksvergoeding.

€ 53.000 hogere rijksvergoeding Zorg (via swv).

Naast de gelden van de Westfriese Knoop zijn er extra gelden binnen gekomen van Viertaal. Dat zijn extra ondersteuningsgelden voor REC 4 kinderen. Bovendien waren de gelden van de Westfriese Knoop iets hoger dan geraamd.

€ 60.000 hogere rijksvergoeding materiele instandhouding. Deze verhoging wordt veroorzaakt door een hogere rijksvergoeding voor buitenonderhoud en vergoeding BGZ. Bovendien heeft één van onze scholen per 1 maart 2016 gebruik gemaakt van de groeiregeling materiele instandhouding.

€ 25.000 hogere vergoeding prestatiebox

Overige Baten: € 111.000 hoger dan geraamd

Deze hogere baten worden veroorzaakt door een hogere gemeentelijke vergoeding. In het kader van de “warme overdracht” heeft de gemeente Enkhuizen ruim € 60.000 beschikbaar gesteld voor toekomstig groot onderhoud. Bovendien hebben gemeenten subsidie onderwijsbegeleidingsgelden overgemaakt aan de schoolbesturen. Van een aantal gemeenten is ook de vergoeding over 2015 nog overgemaakt. Andere jaren maakten zij deze subsidiebedragen rechtstreeks over aan de Westfriese Knoop.

LASTEN

Personele lasten: € 497.000 hoger dan geraamd

€ 273.000 De stijging van de lonen/salarissen van zowel het personeel in dienst als via het uitzendbureau wordt o.a. veroorzaakt door een structurele verhoging vanuit het loonruimte akkoord van 3,8% per 1 januari 2016. Deze verhoging was niet in de begroting opgenomen.

€ 53.000 Present is sinds 1 augustus 2015 eigen risicodragers voor de ziektekosten geworden. Helaas zijn voor het eerst in de geschiedenis van Present de ziektekosten hoger dan de (fictieve) premie, die geraamd was voor dekking van de vervangingskosten.

€ 15.000 Hogere kosten betaald ouderschapsverlof. Het aantal aanvragen was hoger dan verwacht.

€ 20.000 Meer uitgegeven aan scholing dan geraamd.

-15.000 minder uitgegeven aan vervanging buitengewoon verlof. De scholen hebben zelf een budget voor vervanging van buitengewoon verlof en calamiteiten verlof. Dit budget is minder ingezet dan geraamd.

-€ 17.000 Minder uitgegeven aan overige personeelskosten.

€ 76.000 Dotatie voorziening jubileum. De accountant heeft vorig jaar geconstateerd dat de voorziening jubilea onvoldoende is. Er is een nieuwe berekening gemaakt met het model van de Vos/Abb. Er is aanvulling van de voorziening nodig van € 76.000. Bij de resultaatverdeling zal dit bedrag ten laste worden gebracht van de reserve personeel.

€ 97.000 Scholen konden voor 2016 voor de eerste extra gelden boven hun budget aanvragen voor projecten. Voor 1 augustus zijn deze integraal in de schoolbegroting opgenomen. Vanaf 1 augustus worden de kosten bovenschools geboekt.

Afschrijvingen - € 13.000

Kosten huisvesting € 107.000

€ 87.000 hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening. De bijdrage van de gemeente Enkhuizen i.v.m. de warme overdracht is toegevoegd aan de voorziening. Bovendien is de rijksvergoeding buitenonderhoud in een later stadium verhoogd.

€ 24.000 meer kosten jaarlijks onderhoud dan geraamd.

-€ 18.000 minder aan energiekosten.

Overige instellingskosten € 71.000

€ 32.000 kosten door de inzet van onderzoekers via de Westfriese Knoop. Deze kosten werden eerder rechtstreeks door de gemeenten aan de Westfriese Knoop betaald. Nu betalen de scholen de bijdrage.

De verdere overschrijding wordt veroorzaakt door een overschrijding van de posten leermiddelen, ICT en kopieerkosten.

De jaarrekening is gecontroleerd door HofsteengeZeemanGroep

10. Continuïteitsparagraaf

Vanaf het verslagjaar 2013 maakt de continuïteitsparagraaf onderdeel uit van het jaarverslag. Deze paragraaf moet meer inzicht geven in de toekomstige ontwikkelingen en de wijze waarop schoolbesturen omgaan met risicomanagement.

Personele bezetting en leerlingaantallen en risico's

Zoals verwacht heeft Present ook in 2016 te maken met een dalend leerlingaantal. De komende jaren zet deze daling zich voort. In 2015 konden onze 9 scholen in stand blijven door gebruik te maken van de gemiddelde schoolgrootte. De instandhouding van het huidige aantal scholen blijft door het dalende aantal leerlingen een punt van aandacht.

Voor de prognose is gebruik gemaakt van de gegevens uit het scenario-instrument van het Arbeidsmarktplatform PO.

Bij de opstelling van de meerjarenperspectief is rekening gehouden met de daling van de formatie, waarbij uitgangspunt is dat de salariskosten gelijk zijn aan de lumpsum.

In februari 2016 heeft de Raad van Toezicht de uitgangspunten voor het financiële beleid van de stichting Present goedgekeurd. Op basis van de uitgevoerde risicoscan is besloten het weerstandsvermogen vast te stellen om € 3.000.000. De komende jaren zal maximaal € 400.000 per jaar extra ingezet worden in het onderwijs. Dat zijn incidentele gelden ten behoeve van projecten. De definitieve hoogte van het bedrag voor projecten wordt jaarlijks vastgesteld.

Meerjarenperspectief

Het resultaat over 2016 en het perspectief voor de komende jaren ziet er bij ongewijzigd beleid als volgt uit:

	2016	2017	2018	2019	2020
situatie per 1 oktober					
Aantal leerlingen	1710	1568	1504	1466	1433
Personele bezetting					
directie/bestuur	8	8	8	8	8
onderwijzend personeel	95,2	86,8	83	78,7	77,4
ondersteunend pers.	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1
totaal fte werkzaam bij Present	109,3	100,9	97,1	92,8	91,5
BATEN					
Rijksbijdrage OCW	9.182.249	9.000.654	8.571.834	8.145.201	7.891.648
Overige baten	206.849	57.240	54.240	54.240	49.240
Totale Baten	9.389.098	9.057.894	8.626.074	8.199.441	7.940.888
LASTEN					
Personele lasten	7.851.278	7.373.710	7.017.810	6.661.310	6.448.310
Afschrijvingen	247.905	242.570	231.485	231.485	231.485
Huisvestingslasten	859.316	740.400	686.900	675.900	673.900
Overige Lasten	708.669	701.214	718.550	718.550	718.550
Totale lasten	9.667.168	9.057.894	8.654.745	8.287.245	8.072.245
Saldo baten en lasten	-278.070	0	-28.671	-87.804	-131.357
Financiële baten en lasten	11.232				

Resultaat	-266.838	0	-28.671	-87.804	-131.357
inmiddels toegekende projecten		175.000	0	0	0
nog beschikbaar voor projecten		225.000	400.000	200.000	0
Totaal exploitatieresultaat		-400.000	-428.671	-287.804	-131.357

Toelichting

Op basis van de laatste ontwikkelingen daalt de formatie naar de komende jaren tot in totaal met 17,8 fte. Deze daling wordt niet alleen veroorzaakt door de daling van het aantal leerlingen. Vanaf het schooljaar 2017-2018 zullen de ondersteuningsgelden van de Westfriesse Knoop voor extra ondersteuning niet meer automatisch worden ingezet voor ondersteuningsformatie op de scholen, maar apart worden gereserveerd voor zorgleerlingen. Verder daalt de formatie sneller dan geraamd vanwege het wegvallen van de locatie Westwoud van 't Skitteljacht. Bij de te vormen nieuwe dorpsschool Westwoud brengt Present 3 fte in in de nieuwe school. Daardoor daalt het aantal fte's bij Present automatisch met 3. Deze daling kan in de komende jaren als volgt worden opgevangen:

- 3,0 fte door benoeming van 3 fte op de nieuwe dorpsschool;
- 5,5 fte uitstroom i.v.m. het bereiken van de aow-gerechtigde leeftijd de komende jaren;
- 6 jonge leerkrachten met een totale fte van 5,4 die in een invalpool zijn geplaatst. Momenteel zijn zij bijna allemaal ingezet in reguliere formatie. Bij daling van de formatie zullen zij weer worden teruggeplaatst in de vervangingspool.
- 3,9 fte wordt momenteel ingezet via een payroll constructie of een tijdelijke uitbreiding. Deze aanstellingen zullen niet worden verlengd.

Verwacht wordt daarom dat de komende jaren geen sprake zal zijn van een overschot van personeel en zullen de uitgaven gelijk zijn aan rijksinkomsten.

Huisvestingslasten/instellingslasten/afschrijvingslasten

Bij bovengenoemde drie onderdelen worden de uitgaven aangehouden van de begroting 2017. Zo wordt zichtbaar dat als er niets gebeurt er een tekort zal ontstaan ten opzichte van de rijksvergoeding.

In de meerjarenbegroting zijn de reeds bekende projecten opgenomen. Voorts is opgenomen welk budget de komende jaren nog voor projecten beschikbaar is.

Het saldo van de baten en lasten laat echter een groeiend tekort op de exploitatie zien. Dit tekort ontstaat door lagere inkomsten en gelijkblijvende materiële kosten. Dit betekent dat de komende jaren een bezuiniging moet worden gerealiseerd van € 131.357,00 in 2020.

Deze bezuiniging kan worden gezocht bij de volgende onderdelen:

- Een besparing op de bestuurskosten;
- De kosten van de combinatiefunctionaris van ca. € 30.000 komen ten laste van de formatiegelden;
- Op de afschrijvingskosten wordt een besparing verwacht van 10% door de daling van het aantal leerlingen. Bovendien wordt verwacht dat door het gebruik van ICT middelen minder methodes zullen worden ingezet;

Ook de komende jaren zal van de scholen verwacht worden dat ze een begroting in zullen leveren, waarbij de uitgaven gelijk zijn aan de inkomsten.

Balans PRESENT	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
ACTIVA				
Materiële vaste activa	912.553	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Financiële vaste activa	65.100	65.100	65.100	65.100
Vorderingen	670.984	750.000	750.000	750.000
Liquide middelen	4.782.953	4.349.150	4.150.150	3.685.150
Totale Activa	6.431.590	6.264.250	6.065.250	5.600.250

PASSIVA				
Reserves	4.482.238	4.215.491	3.815.491	3.415.491
resultaat	-266.747	-400.000	-400.000	-400.000
Eigen vermogen	4.215.491	3.815.491	3.415.491	3.015.491
Voorzieningen	1.361.943	1.448.759	1.649.759	1.584.759
Kortlopende schulden	854.156	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totale Passiva	6.431.590	6.264.250	6.065.250	5.600.250

Ratio's	2016	2017	2018	2019
Weerstandsvermogen	36%	30%	27%	24%
liquiditeitsratio	6,39	5,10	4,90	4,44
Rentabiliteit	-2,8%	-4,42%	-4,64%	-4,88%

Ontwikkelingen huisvesting

In 2017 verder gegaan met de voorbereidingen voor de bouw van de Brede School in Enkhuizen. De basisschool De Tweemaster zal onderdeel uitmaken van deze brede school. De gemeente Enkhuizen heeft hiervoor in februari 2016 een krediet beschikbaar gesteld van € 3.528.000.

Rapportage interne risicobeheersing – en controle systeem

In juni 2016 is een risicoscan uitgevoerd met behulp van het instrument van de PO-raad. De risicoscan geeft aan dat Stichting Present alle risico's adequaat heeft afgedekt. Dit betekent dat we op basis van deze scan voor de nabije toekomst geen algemeen erkende risico's lopen.

Rapportage toezichthoudend orgaan

Het verslag van de Raad van Toezicht is opgenomen in het bestuursverslag. Hierin geeft de Raad aan op welke wijze zij het bestuur ondersteunt en/of adviseert.

B. JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING

ALGEMEEN

De activiteiten van de instelling, Stichting Present, bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, is de verkrijgingsprijs.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur zich diverse oordelen en verricht schattingen. Daar waar sprake is van een schattingsonzekerheid van significante omvang wordt dit toegelicht. Inherent aan het doen van schattingen is dat afwijkingen in een volgend verslagjaar zich kunnen voordoen. Er zijn in het boekjaar geen significante schattingsverschillen geconstateerd ten aanzien van in het verleden gedane schattingen.

Stelsel

Ten opzichte van het voorgaande verslagjaar is het stelsel inhoudelijk ongewijzigd gebleven. Wel is op onderdelen het stelsel nader uitgewerkt en meer gedetailleerd beschreven.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Er wordt een activeringsgrens gehanteerd van € 500, investeringen onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen

	<u>aantal jaren</u>
Meubilair	20
Inventaris	15
Leermiddelen	10
Hardware - digiborden	10
Hardware - touchscreens	7
Hardware - overig	5

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur.

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het schoolbestuur en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke gemaakte lasten. (In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.)

Bestemmingsreserve

Bestemmingsreserve eerste waardering is gevormd door de activering van een deel van de aanwezige inventaris. Jaarlijks valt middels resultaatbestemming een deel van deze bestemmingsreserve vrij, dat overeenkomt met de afschrijvingslast van de geactiveerde inventaris.

Voorzieningen

Voorzieningen worden in de balans opgenomen voor concrete risico's, verplichtingen of te verwachte verliezen, die op de balansdatum bekend zijn maar waarvan de omvang onzeker is, maar redelijkerwijs is in te schatten, en voor kostenegalisatie. Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel. Voorzieningen worden gedoteerd ten laste van de staat van baten en lasten en de werkelijke kosten worden rechtstreeks ten laste van deze voorzieningen gebracht.

De dotatie aan de voorziening groot onderhoud geschiedt op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De lasten voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht.

De dotatie aan de voorziening jubilea geschiedt aan het eind van het jaar. De grondslag voor de hoogte van de voorziening is gebaseerd op de berekening voorziening jubilea middels het model van VOS ABB. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden in de loop van het jaar rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten (subsidies en overige baten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde op basis van historische kosten.

(Rijks)bijdragen OCW

Onder de (rijks)bijdragen OCW worden de vergoedingen voor personele en exploitatiekosten opgenomen. De (rijks)bijdragen worden op basis van (school)jaarbeschikkingen naar evenredigheid toegerekend aan verslagjaren.

Tevens worden de bijdragen van het Samenwerkingsverband Westfriese Knoop onder rijksbijdragen opgenomen.

Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

De ouderbijdrage, Overblijf en schoolreis worden verantwoord volgens het kasstelsel betalingen en ontvangsten.

Personeelslasten

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van Vervangingsfonds en uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de overige personele lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiële vaste activa. De ondergrens waarboven geactiveerd gaat worden is € 500. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op kosten die voortvloeien uit de aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en betrekking hebben op het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente opbrengsten en kosten en kosten van ontvangen leningen

Pensioenrechten

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen, welke is ondergebracht bij het ABP. De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt 97,2%. Deze pensioenregeling wordt in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Behalve de betaling van de premies heeft de organisatie geen verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregeling. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdrage aan het pensioenfonds. ABP geeft aan dat er mogelijk een premieverhoging per 1-1-2017 wordt toegepast.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het Saldo Baten en Lasten als uitgangspunt genomen, waarop vervolgens correcties worden aangebracht voor verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten en kosten en uitgaven.

Balans (na verwerking resultaat)

		31-12- 2016 EUR	31-12- 2015 EUR
	<u>Activa</u>		
	Vaste Activa		
1.2	Materiële vaste activa	912.552	1.081.706
1.3	Financiële vast activa	<u>65.100</u>	<u>29.550</u>
	Totaal vaste activa	<u>977.652</u>	<u>1.111.256</u>
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	670.984	642.955
1.7	Liquide middelen	<u>4.782.952</u>	<u>5.001.953</u>
	Totaal vlottende activa	<u>5.453.936</u>	<u>5.644.908</u>
	<u>Totaal activa</u>	<u>6.431.589</u>	<u>6.756.164</u>
	<u>Passiva</u>		
2.1	Eigen vermogen	4.215.490	4.482.237
2.2	Voorzieningen	1.361.943	1.322.168
2.4	Kortlopende schulden	<u>854.156</u>	<u>951.759</u>
	<u>Totaal passiva</u>	<u>6.431.589</u>	<u>6.756.164</u>

Staat van Baten en Lasten

		2016 EUR	Begroot 2016 EUR	2015 EUR
Baten				
3.1	Rijksbijdragen	9.182.249	8.733.227	9.267.087
3.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies	113.849	0	0
3.5	Overige baten	93.000	95.685	217.745
	Totaal Baten	9.389.098	8.828.912	9.484.832
Lasten				
4.1	Personeelslasten	7.851.278	7.354.288	7.978.407
4.2	Afschrijvingen	247.905	261.025	263.071
4.3	Huisvestingslasten	859.316	751.850	822.041
4.4	Overige lasten	708.669	637.200	663.738
	Totaal Lasten	9.667.168	9.004.363	9.727.257
	Saldo Baten en Lasten	-278.070	-15.000	-242.425
5	Financiële baten en lasten	11.323	15.000	16.011
	Totaal resultaat	-266.747	-160.451	-226.414

Kasstroomoverzicht

	31-12- 2016 EUR	31-12- 2015 EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	-278.070	-242.425
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen (regulier)	247.905	263.071
Afschrijvingen desinvesteringen	-599.726	
Mutaties voorzieningen	39.775	108.603
Verandering in vlottende middelen:		
Vorderingen (-/-)	-28.028	133.836
Schulden	-97.603	-105.202
<u>Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties</u>	<u>-715.747</u>	<u>-157.883</u>
Ontvangen interest	11.323	16.011
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	<u>-704.424</u>	<u>-173.894</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (-/-)	81.824	128.814
Desinvesteringen	-602.797	
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	<u>520.973</u>	<u>-128.814</u>
<u>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	<u>35.550</u>	<u>14.382</u>
Overige balansmutaties	0	0
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u>-219.001</u>	<u>30.698</u>

Toelichting op de onderscheiden posten van de Balans

Vaste activa

	Aanschaf prijs 1-1- 2016 EUR	Afschrijving cumulatief 1-1- 2016 EUR	Boekwaarde 1-1- 2016 EUR	Investering EUR	Boekwaarde desinv. EUR	Afschrijving 2016 EUR	Aanschaf prijs 31-12- 2016 EUR	Afschrijving cumulatief 31-12- 2016 EUR	Boekwaarde 31-12- 2016 EUR
Materiële vaste activa									
1.2.2.1 Schoolmeubilair	1.064.536	706.680	357.856	2.964	267.235	-206.317	800.265	500.363	299.902
1.2.2.2 Inventaris en apparatuur	208.421	135.480	72.941	4.378	43.218	-29.543	169.581	105.936	63.644
1.2.2.3 Onderwijsleerpakket/meth.	1.009.911	657.863	352.048	33.322	280.061	-197.727	763.172	460.136	303.036
1.2.2.4 ICT	873.043	574.182	298.861	41.160	12.284	81.767	901.919	655.949	245.970
Materiele vaste activa	3.155.910	2.074.205	1.081.706	81.824	602.798	-351.820	2.634.937	1.722.384	912.552

De genoemde desinvesteringen zijn feitelijk een buitengebruikstelling van activa welke volledig zijn afgeschreven. In de kolom afschrijvingen is cumulatief de afschrijving 2016 minus de afschrijvingen buiten gebruikstelling meegenomen.

1.3	Financiële vaste activa	Boekwaarde 1-1-2016 EUR	Investering en verstrek EUR	Desinv. en afgelost EUR	Resultaat deelneming EUR	Boekwaarde 31-12-2016 EUR
1.3.7	Overige vorderingen	29.550	47.550	12.000	0	65.100
	Financiële vaste activa	29.550	47.550	12.000	0	65.100

Vorderingen

		31-12- 2016 EUR	31-12- 2015 EUR
	Vorderingen		
1.5.1	Debiteuren	70.691	26.262
1.5.2	OCW	424.707	456.158
1.5.6	Overige overheden	94.308	69.365
1.5.7	Overige vorderingen	8.507	14.685
1.5.8	Overlopende activa	72.772	76.486
	<u>Vorderingen</u>	<u>670.984</u>	<u>642.956</u>
	Uitsplitsing		
1.5.7.1	Personeel	970	1.753
1.5.7.2	Overige	9.477	12.932
	Overige vorderingen	8.507	14.685
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	61.449	60.673
1.5.8.3	Overige overlopende activa	11.323	15.812
	Overlopende activa	72.772	76.486

Liquide middelen

	Liquide middelen		
1.7.1	Kasmiddelen	93	185
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	4.782.859	5.001.768
	<u>Liquide middelen</u>	<u>4.782.952</u>	<u>5.001.953</u>

Eigen vermogen

		Stand per 1-1- 2016 EUR	Resultaat EUR	Overige mutaties EUR	Stand per 31-12- 2016 EUR
	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve	3.970.008	-157.090	0	3.812.918
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	512.230	-109.657	0	402.573
	<u>Eigen vermogen</u>	4.482.238	-266.747	0	4.215.491
	Uitsplitsing				
	Uitsplitsing				
2.1.2.1	Bestemmingsreserve 1 ^e waardering	141.443	-33.287	0	108.156
2.1.2.2	Bestemmingsreserve personeel	370.787	-76.370	0	294.417
	<u>Bestemmingsreserve (publiek)</u>	<u>512.230</u>	<u>-109.657</u>	<u>0</u>	<u>402.573</u>

Voorzieningen

2.2 Voorzieningen

		Stand per 1-1- 2016	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Rente mutatie - contant	Stand per 31-12- 2016	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	65.529	76.371	25.134	0	0	116.766	0	116.766
2.2.3	Overige voorzieningen	1.256.639	310.321	321.783	0	0	1.245.177	202.700	1.042.477
	<u>Voorzieningen</u>	1.322.168	386.692	346.917	0	0	1.361.943	202.700	1.159.243

Kortlopende schulden

		31-12- 2016 EUR	31-12-2015 EUR
	Kortlopende schulden		
2.4.3	Crediteuren	208.191	135.868
2.4.4	OCW	0	0
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	280.306	374.968
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	65.076	71.456
2.4.9	Overige kortlopende schulden	44.191	14.698
2.4.10	Overlopende passiva	256.392	354.769
	Kortlopende schulden	854.156	951.759
	Uitsplitsing		
2.4.7.1	Loonheffing	294.905	346.130
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	-14.599	28.838
	<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	280.306	374.968
2.4.10.3	Vooruitontvangen investeringssubsidies	1.801	2.223
2.4.10.5	Vakantiegeld	246.294	247.159
2.4.10.6	Accountants- en administratiekosten	6.950	10.160
2.4.10.8	Overige	1.347	95.227
	<u>Overlopende passiva</u>	256.392	354.769

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Prestatie afgerond? Ja/Nee
Niet van toepassing					

G2 Subsidies met verrekeningsclausule

G2A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Totale kosten EUR	Te verrekenen
Niet van toepassing						
Totaal						

G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing EUR	Saldo 1-1- 2016 EUR	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten 31-12-2016	Ontvangen t/m verslagjaar 31-12-2016 EUR
Niet van toepassing							

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurovereenkomst

De stichting is per 1 maart 2010 een huurovereenkomst aangegaan met Dekkers beleggingen voor huisvesting van het bovenschoolse management voor de duur van 5 jaar. In 2014 is besloten het huurcontract te wijzigen. Vanaf 2015 geldt een huurcontract voor een jaar, dat jaarlijks met een jaar kan worden verlengd.

De totale verplichting bedraagt € 21.982 per jaar (prijspeil 2010). Jaarlijks wordt de huurprijs per 1 maart geïndexeerd, op basis van de CPI reeks - alle huishoudens (jaar 2000 = 100).

De jaarlijkse verplichting in 2015 bedraagt circa € 25.000.

BAPO-regeling

In de nieuwe CAO PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De nieuwe cao-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar.

Omdat er in 2016 geen aanvragen zijn ontvangen om de duurzame inzetbaarheid of het ouderenverlof te mogen sparen is er op 31 december 2016 geen verplichting

Eigenrisicodragerschap

De stichting is per 1 augustus 2015 eigenrisicodragers voor ziekteverzuim.

Toelichting op Staat van Baten en Lasten

Overheidsbijdragen

		2016 EUR	2015 EUR
	Rijksbijdragen		
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	8.699.770	8.731.496
3.1.2	Overige subsidies OCW	199.388	193.347
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksvergoeding SWV	283.091	342.244
	<u>Rijksbijdragen</u>	9.182.249	9.267.087
	Uitsplitsing		
3.1.1.1	OCW	8.699.770	8.731.496
3.1.2.1.1	Overige subsidies OCW		0
3.1.2.2.1	Geormerkte subsidies		
3.1.2.2.1	Niet-geormerkte subsidies	283.091	342.244
	Overige subsidies OCW		193.347
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies		
3.2.2	Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	113.849	0
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	113.849	0

Andere baten

	Overige baten		
3.5.1	Verhuur	59.006	42.741
3.5.5	Ouderbijdragen	3.549	3.617
3.5.6	Overige	30.445	171.387
	<u>Overige baten</u>	93.000	217.745

Lasten

		2016 EUR	2015 EUR
	Personeelslasten		
4.1.1	Lonen en salarissen	7.306.599	7.415.119
4.1.2	Overige personele lasten	596.920	804.639
4.1.3	Af: uitkeringen	52.241	241.351
	<u>Personeelslasten</u>	7.851.278	7.978.407
	Uitsplitsing		
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	5.887.266	5.984.862
4.1.1.2	Sociale lasten	765.408	743.657
4.1.1.3	Pensioenpremies	653.925	686.600
	<u>Lonen en salarissen</u>	7.306.599	7.415.119
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	76.370	7.923
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	355.641	603.640
4.1.2.3	Overig	164.909	193.076
	<u>Overige personele lasten</u>	596.920	804.639
	Afschrijvingen		
4.2.2	Materiële vaste activa	247.905	263.071
	<u>Afschrijvingen</u>	247.905	263.071
	Huisvestingslasten		
4.3.1	Huur	692	0
4.3.3	Onderhoud	83.841	85.877
4.3.4	Energie en water	163.242	185.554
4.3.5	Schoonmaakkosten	239.071	263.558
4.3.6	Heffingen	34.905	32.981
4.3.8	Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	310.321	230.000
4.3.7	Overige	27.244	24.071
	<u>Huisvestingslasten</u>	859.316	822.041
	Overige lasten		
4.4.1	Administratie en beheerslasten	187.919	201.657
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	520.750	462.081
	<u>Overige lasten</u>	708.669	663.738
4.4.1.1	Specificatie honorarium		
	Onderzoek jaarrekening	10.691	14.882
	<u>Accountantslasten</u>	10.691	14.882

Financieel en buitengewoon

	Financiële baten en lasten		
5.1	Rentebaten	11.323	16.011
	Financiële baten en lasten	11.323	16.011

Verplichte Toelichting

Model E: Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2015	Statutaire zetel	Code activiteit en	Eigen vermogen 31-12- 2016 EUR	Resultaat jaar 2014 EUR	Art 2:403 BW Ja/Nee	Deelname %	Consolida tie Ja/Nee
Niet van toepassing								

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	R. Bijlsma
Functiegegevens	Bestuurder
Aanvang ¹ en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,6510
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee
Individueel WNT-maximum²	83.328
Beloning	51.125
Belastbare onkostenvergoedingen	6.000
Beloningen betaalbaar op termijn	7.033
<i>Subtotaal</i>	64.158
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	64.158
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.
Gegevens 2015	
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	0.6510
Beloning	50.111
Belastbare onkostenvergoedingen	5.000
Beloningen betaalbaar op termijn	7.036
Totaal bezoldiging 2015	62.147

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J. Hendrix	B. Nouwen	M. Fortuin
Functiegegevens	VOORZITTER	LID	LID
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	19.200	12.800	12.800
Beloning	4.500-	3.000	3.525
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	4.500	3.000	3.525
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-
Totaal bezoldiging	4.500	3.000	3.525
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning	5.340	3.525	3.525
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	5.340	3.525	3.525

bedragen x € 1	W. de Groot	G. Valk	A. Op de Weegh
Functiegegevens	LID	LID	LID
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/3 - 31/12	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	12.800	12.800	
Beloning	3.525	2.936	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	3.525	2.936	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-
Totaal bezoldiging	3.525	2.936	
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	n.v.t.	1/1 - 31/12
Beloning	3.525	-	3.525
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	3.525	-	3.525

C. OVERIGE GEGEVENS

Bestemming van het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat volgens de exploitatierekening over 2016 bedraagt ad € 266.747 negatief. Hiervan wordt € 157.090 onttrokken van de algemene reserve, € 33.287 onttrokken aan de bestemmingsreserve 1^e waardering en € 76.370 onttrokken aan de bestemmingsreserve personeel.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die belangrijk zijn voor de interpretatie van de cijfers in de jaarrekening.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

Het College van Bestuur van Stichting PRESENT heeft de jaarrekening 2016 vastgesteld op 17 mei 2017

De Raad van Toezicht van Stichting PRESENT heeft de jaarrekening 2016 goedgekeurd op 17 mei 2017

Ondertekening College van bestuur

De heer R. Bijlsma, voorzitter College van Bestuur.

Ondertekening leden van de Raad van Toezicht

Mevrouw J. Hendriks, voorzitter

De heer M. Fortuin

De heer G. Valk

De heer W. de Groot

Mevrouw B. Nouwen

Controleverklaring